

Notat – Frigjøring av premiereserver i KLP

Som følge av endringer i reglene for offentlig tjenstepensjon er det frigjort betydelige midler fra oppsparte pensjonsreserver (premiereserver) i KLP. I praksis betyr dette at man reduserer behovet for hvor stor «sparebeholdning» kommunen skal ha for å dekke opp fremtidige pensjonsforpliktelser. For Karmøy kommune betyr dette at kommunen har fått tilbakeført 166,84 mill. kroner som er satt av til kommunens premiefond i KLP.

Midler på premiefondet kan bare benyttes til betaling av fremtidige pensjonspremier. Kommunene må ta stilling til på hvilken måte bruk av premiefondet skal skje. Bruk av premiefondet til å dekke pensjonspremier vil redusere det såkalte premieavviket i året dette gjøres. Dette året vil bruk av premiefond først og fremst ha likviditetsmessig effekt ved at kommunen reduserer premiefondet i KLP og samtidig betaler inn tilsvarende mindre premie. Dette vil redusere likviditet og avkastning på premiefondet i KLP, og øke likviditet og avkastning på kommunens egen likviditet. Samtidig vil redusert premieavvik i påfølgende år ha en resultateffekt, der kommunenes samlede regnskapsmessige kostnad blir redusert. Karmøy avskriver premieavvik over 7 år, og reduksjon i premieavvik vil ha positiv effekt de kommende 7 årene. KLP forklarer effektene slik:

Året premiefondet tømmes

Uavhengig av avskrivningstid medfører denne bruken av premiefond en meget lav innbetaling med et trolig negativt premieavvik året premiefondet tømmes. Det negative premieavviket utgiftsføres og balanseføres som kortsiktig gjeld. En lavere innbetaling gir litt redusert forventet avkastning, som medfører noe økt kostnad. Kunden/kommunen ender da opp med en noe høyere kostnad det gjeldende år, enn de ville hatt med «normal» bruk av premiefond.

Akkumulert premieavvik vil reduseres betydelig da hele effekten av det negative premieavviket tas inn.

Årene etter at premiefondet er tømt

For kunder/kommuner som avskriver premieavviket over 7 år medfører denne bruken av premiefond at effekten på samlet kostnad fordeles over de påfølgende 7 år. Bruken av premiefond reduserer samtidig pensjonsmidlene. Reduserte pensjonsmidler vil isolert sett øke netto pensjonskostnad.

Den positive kostnadseffekten de påfølgende 7 år gjennom amortisering av premieavviket, vil være gunstigere/høyere enn den økte kostnaden som følge av lavere midler.

Oppsummering

Bruk av premiefondsmidler delvis eller fullt ut, vil medføre at premieinnbetalingen det aktuelle år blir betydelig lavere. Dette påvirker igjen både pensjonskostnad og premieavvik.

Bruk av premiefondsmidler i 2021 vil isolert sett medføre en noe høyere pensjonskostnad i 2021, som følge av at pensjonsmidlene blir lavere (se forklaringer tidligere i skrevet). Premieavviket blir betydelig lavere og trolig negativt. Et negativt premieavvik gir redusert akkumulert premieavvik.

For de påfølgende år, etter året premiefondsmidlene anvendes, vil samlet pensjonskostnad bli lavere. For kunder/kommuner med ett års amortisering gir dette mye sterkere nedgang av samlet pensjonskostnad i 2022 og deretter små utslag i forhold til «normal» bruk.

For kunder med anstrengt likviditetssituasjon kan det være hensiktsmessig å holde igjen noe på bruk av midler fra premiefond. Dette for å kunne dekke helt eller delvis økte premier som følge av eventuelle fremtidige produktendringer.

Kort oppsummert kan en si at bruk av premiefond i «uttaksåret» gir en lavere innbetaling av pensjon som regnskapsmessig oppveies av et lavere premieavvik, og derfor først og fremst har likviditetsmessig effekt. Den regnskapsmessige effekten vil komme i de syv påfølgende årene i form av lavere amortisering (avskrivning) av premieavvik. Amortisering av premieavviket betyr at resultateffekten av det årlige premieavviket fordeles på de syv påfølgende årene. På denne måten vil bruk av premiefondet gi en lavere kostnad i regnskapet i disse påfølgende årene, enn det kommunen ellers ville fått.

Rådmannens vurdering

Rådmannen legger vekt på to forhold. Hensynet til stabile pensjonskostnader over tid og usikkerhet om fremtidige regelendringer.

Hensynet til stabile pensjonskostnader

Ved å ta ut mye av de tilbakeførte premiereservene tidlig, vil en ha en større positiv effekt på kort sikt sammenlignet med å fordele uttaket over en lengre periode. Dersom en for eksempel benytter hele premiereserven på ett år, vil man få en betydelig lavere kostnad de påfølgende syv årene – og deretter betydelig økte kostnader i det åttende året når denne effekten faller bort. Slike store svingninger er uheldig for budsjettstyringen i kommunen, særlig hvis denne resultateffekten benyttes til å finansiere løpende driftsutgifter som deretter må reverseres.

I kommuneproposisjonen har departementet også lagt til grunn at kommunene fordeler bruken av de frigjorte midlene over tid «med tanke på å få til en jevn utvikling i pensjonskostnadene» og har i sine anslag lagt til grunn at kommunene fordeler bruken av de frigjorte midlene over syv år og skriver at de i sine anslag for merkostnader i årene fremover «ikke vil ta høyde for at kommuner og fylkeskommunen har en raskere bruk av de frigjorte midlene enn syv år».

Ved å legge til grunn at kommunen fordeler uttaket av de frigjorte premiereservene over syv år, vil kommunen legge til grunn en praksis som fordeler dette på en måte som da vil være konsistent med hvordan departementet vurderer kommunenes økonomiske merkostnader, som igjen kan ha betydning i vurderingen av inntektsveksten det legges opp til for kommunene.

I praksis vil dette si at premieavviket reduseres sammenlignet med hva det ellers ville blitt i årene 2022-2028, og for hvert av disse årene vil det da gi en positiv effekt på samlede bokførte kostnader i de påfølgende syv årene. Dette vil da gi en gradvis økende positiv regnskapseffekt fra 2023, med en topp i 2029, før effekten deretter avtar frem mot 2036.

Usikkerhet om fremtidige regelendringer

Flere deler av pensjonssystemet er i endring, og disse kan også få konsekvenser for reservekrav og premier. KLP peker særlig på endringer i pensjonsløsning for personer med særaldersgrense og utforming av ny offentlig AFP. Det er usikkerhet når disse endringene skjer, og hvordan dette vil påvirke premier og premiereserve. KLPs vurdering er at slik ny AFP foreløpig er beskrevet, vil dette kunne medføre økte premier fra de første kullene begynner å ta den ut fra 2025. Nye regler for særaldersgrense vil også kunne medføre økt premiereservekrav som sannsynligvis vil finansieres med

engangsrepmier. Etter rådmannens vurdering taler også dette for at en gradvis bruk av de frigjorte premiereservene.

Ordinær bruk av premiefond

Denne saken handler om håndtering av ekstraordinær tilbakeføring av premiereserver kommunen mottok i 2021 som følge av endringer i reglene for offentlig tjenstepensjon. Kommunen får i tillegg midler på premiefond som følge av at overskudd i KLP årlig tilføres premiefondet. Gjeldende praksis i kommunen er at disse midlene benyttes løpende, dvs. at de hvert år benyttes til å redusere pensjonspremiene. Det legges ikke opp til endringer i denne praksisen.

Rådmannens konklusjon

Hensynet til en ansvarlig økonomiforvaltning tilsier etter rådmannens vurdering at kommunen bruker de frigjorte midlene med tanke på å få til en jevn utvikling i pensjonskostnadene. Rådmannen foreslår på denne bakgrunn at de tilbakeførte premiereservene tas ut over en periode på 7 år, med 25 mill. kroner per år i 2022-2027 og resterende 16,84 mill. kroner i 2028.